

POČUVA
NOŽ

TRILÓGIA NESPÚTANÝ CHAOS

PATRICK
NESS

POČÚVAJ
NÔŽ

Patrick Ness
je autorom týchto kníh:

NESPÚTANÝ CHAOS

Počúvaj nôž

Nájdí odpoveď

Prebud' monštrum

Ďalšie knihy od autora:

Sedem minút po polnoci

My ostatní tu len tak žijeme

Niečo viac

Najdlhší deň Adama T.

NEPÚTANÝ CHAOS 1

POČÚVAJ
NÔŽ

PATRICK
NESS

slovar

Text © 2008, 2009 Patrick Ness
Translation © Ivana Cingelová 2018
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2018

Published by arrangement with Michelle Kass Associates Ltd, London

ISBN 978-80-556-3585-9

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu

Patrick Ness – Chaos Walking Trilogy, Book 1: The Knife of Never Letting Go,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Walker Books Ltd, London 2014,
preložila Ivana Cingelová.

Zodpovedný redaktor Erik Fazekaš

Editorka Dana Brezňanová

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava v roku 2018.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

1 0 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovar.sk

Cena uvedená na obálke je nezáväzným
odporúčaním pre konečných predajcov.

Pre Michelle Kass

KEBY SME VIDELI A CÍTILI
všetko, čo sa v ľuďoch každodenne od-
hráva, bolo by to, akoby sme počuli, ako
rastie tráva alebo ako veveričke bije srd-
ce, a umreli by sme od hluku, ktorý by
nás čakal za clonou ticha.

George Eliot, *Middlemarch*

1. ČASŤ

1

DIERA V ŠUME

KEĎ SA VÁŠ PES naučí rozprávať, ako prvé zistíte, že psy nemajú veľa čo povedať. O ničom.

„Kakať, Todd.“

„Sklapni, Manchee.“

„Kakať. Kakať, Todd.“

„Povedal som, že máš *sklapnúť*.“

Kráčame po zarastených poliach juhovýchodne od mesta, po tých, čo sa zvažujú k rieke a vedú k močiaru. Ben ma poslal po cukrové jablká a donútil ma zobrať so sebou Mancheeho, aj keď všetci vieme, že ho Cillian kúpil len preto, aby sa zavďačil starostovi Prentissovi, takže zrazu sa tu minulý rok zjavil na moje narodeniny ako darček novučičký pes, aj keď som žiadneho psa nikdy *nechcel*, lebo som *chcel*, aby mi Cillian konečne opravil jadrobjak, nech nemusím na každé drbnuté miesto v tomto drbnutom meste chodiť pešo, ale ani náhodou, všetko najlepšie, Todd, tu máš novučičké šteňa, a aj keď si ho nechcel a nikdy po ňom netúžil, hádaj, kto ho bude kŕmiť a cvičiť a kúpať a chodiť s ním von a počúvať ho bľabotať, keď je teraz dosť starý na to, aby ho rozprávací vírus rozkecal? No kto?

„Kakať,“ šteká Manchee ticho sám pre seba. „Kakať, kakať, kakať.“

„Tak sa konečne *vykakať* a prestaň drístať.“

Utrhnem na okraji chodníka steblo trávy a švihám ním po Mancheem. Nedosiahnem naňho, *nechcem* naňho dosiahnuť, ale on sa ticho štekavo smeje a beží ďalej. Idem za ním, švihám stebлом po tráve na oboch stranách chodníka, žmúrim do slnka, snažím sa na nič nemyslieť.

Cukrové jablká z močiara vlastne nepotrebujeme. Ak ich Ben vážne chce, môže si ich kúpiť u pána Phelps. Ďalej: ísť do močiara po jablká neni práca pre muža, pretože muži sa nesmú tak strašne flákať. *Oficiálne* sa nestanem mužom ešte tridsať dní. Mám za sebou dvanásť rokov po trinásť mesiacov a ďalších dvanásť mesiacov k tomu, čo dohromady znamená, že mi do veľkých narodenín ostáva ešte mesiac. Plánujeme plány, pripravujeme prípravy, budeme mať oslavu, teda asi, lebo o tom začínam vídavať nejaké divné veci, všetky tmavé a zároveň príliš jasné, ale každopádne zo mňa bude muž a trhať v močiaru jablká neni práca pre muža ani pre skoromuža.

Ale Ben vie, že ma tam môže poslať, a vie, že s tým budem súhlasiť, pretože močiar je jediné miesto v blízkosti Prentissova, kde si môžete oddýchnuť od všetkého toho šumu, čo sa z mužov valí, všetkého ich hukotu a hluku, čo nikdy nepočuť, dokonca ani keď spia, muži a myšlienky, o ktorých nevedia, že si ich myslia, dokonca, aj keď ich všetci môžu počuť. Muži a ich šum. Nevie, ako to zvládajú, ako sa znesú.

Muži sú hlučné tvory.

„Veverička!“ vykrične Manchee a ufujazdí preč z chodníka, bez ohľadu na to, ako hlasno naňho kričím, a tak sa musím rozbehnúť tiež, naprieč (poobzerám sa, aby som sa uistil, že som sám) *sakramentskými* poľami, lebo Cillian vyletí z kože, ak Manchee padne do nejakej *sakramentskej* hadej diery, čo, samozrejme, bude moja *sakramentská* vina, aj napriek tomu, že som toho *sakramentského* psa v *sakramentskom* prvom rade vôbec nechcel.

„Manchee! Vráť sa!“

„Veverička!“

Prekopávam sa cez trávu a na topánky sa mi lepia červíky. Jedného skopávam, on pukne a ostane po ňom na teniskách

zelená šmuha, o ktorej zo skúsenosti viem, že nezíde dole. „Manchee!“ zúrim.

„Veverička! Veverička! Veverička!“

Krúži okolo stromu a šteká, veverička sa s ním hrá a pobehuje hore-dole po kmeni. **Pod', ťarbavý pes,** vraví jej šum. **Pod', pod' ma chytiť, pod', pod' chytiť. Ťarbavec, ťarbavec, ťarbavec.**

„Veverička, Todd! Veverička!“

Sakra, zvieratá sú blbé.

Schmatnem Mancheeho za obojok a silno ho plesnem po zadnej nohe. „Au, Todd? Au?“ Plesnem ho znova. A znova. „Au? Todd?“

„Tak pod',“ prikazujem, môj vlastný šum reve tak hlasno, že sa skoro nepočujem premýšľať, čo ešte oľutujem, veď uvidíte.

Ťarbavý chlapec, ťarbavý chlapec, volá na mňa veverička. **Pod' ma chytiť, ťarbavý chlapec.**

„Ty sa môžeš ísť poondieť tiež,“ odvrknem, akurát nepoviem „poondieť“, poviem niečo iné, čo tiež začína na po.

A vážne, vážne som sa mal predtým znova obzrieť.

Lebo tam stojí Aaron, rovno tam, z ničoho nič vstáva z trávy, vstáva a vráza mi jednu krížom cez tvár, škrabne ma po pere veľkým prsteňom, potom sa rukou zovretou do päste zaženie z druhej strany a trafi mi lícnu kosť, ale aspoň minie nos, pretože padám do trávy, snažím sa dopadnúť ďaleko od jeho päste, pustím Mancheeho obojok a on sa rozbehne späť za veveričkou a ide sa od štekania potrhať, zradca jeden, a ja dopadnem na všetky štyri do trávy a všetko mi zamažú šmuhy z červíkov.

A ostanem tam, na zemi, a dychčím.

Aaron stojí nado mnou, z jeho šumu ku mne doliehajú úryvky z písma a jeho nasledujúcej kázne a **Pozor na jazyk, mladý Todd a našiel som obeť a svätec si vyberá svoju cestu a Boh počúva** a šmuha obrazov, ktorú majú v šume všetci, známe veci a letmé záblesky...

Čo? Čo pre pána...

No vyletí pred to hlasná časť z kázne a zablokuje to. Pozriem sa mu hore do očí a zrazu to nechcem vedieť. Na mieste, kde mi jeho prsteň preťal peru, už cítim krv, a nechcem to vedieť. Aaron sem *nikdy* nechodí, muži sem *nikdy nechodia*, majú svoje dôvody, muži majú svoje dôvody a bývame tu len ja a môj pes, ale teraz je tu a ja to nechcem nechcem nechcem vedieť.

Usmeje sa na mňa dole na zemi cez tú svoju bradu, usmeje sa na mňa dole v tráve.

Usmievavá päť.

„Pozor na jazyk, mladý Todd,“ povie, „lebo jazyk nás púta ako väzňov reťaze. Nič si sa v kostole nenaučil, chlapče?“ A potom zopakuje svoje najznámejšie kázanie. „Ak padne jeden z nás, padneme všetci.“

Áno, Aaron, pomyslím si.

„Ústami, Todd.“

„Áno, Aaron,“ poviem.

„A tie slová na po?“ pokračuje. „A to nadávanie? Pretože si nemysli, že som to nepočul tiež. Šum ťa prezrádza. Prezrádza nás všetkých.“

Všetkých nie, pomyslím si, ale zároveň s tým poviem: „Prepáč, Aaron.“

Skloní sa ku mne, priloží mi pery blízko k tvári a ja cítim dych, čo mu vychádza z úst, cítim jeho váhu, cítim prsty, čo ma chcú lapiť. „Boh počúva,“ zašepká. „Boh počúva.“

A znova zdvihne ruku a ja sa strhnem a on sa zasmieja a potom zmizne, len tak, zamieri späť k mestu a svoj šum si vezme so sebou.

Trasiem sa, ako sa mi pri údere rozprúdila krv, trasiem sa, aký som bol rozohnený a prekvapený a naštvaný a ako strašne neznášam toto mesto a mužov v ňom, až mi chvíľu trvá, kým sa zvládnem postaviť a znova si ísť po psa. *Čo tu ten poondenec vlastne robil?* premýšľam a strašne ma to žerie, stále strašne zúrím od hnevu a nenávisť (a strachu, áno, strachu, sklapni), že sa ani neobzriem, či Aaron môj šum nepočul. Neobzriem sa. Neobzriem sa.

A potom sa obzriem a idem po svojho psa.

„Aaron, Todd? Aaron?“

„Už to meno znova nehovor, Manchee.“

„Krvácaš, Todd. Todd? Todd? Todd? Krvácaš?“

„Viem. Sklapni.“

„Ľarbavec,“ povie, akoby to nič neznamenal, hlava jedna dubová.

Tresnem ho po zadku. „Ani to nehovor.“

„Au? Todd?“

Kráčame ďalej, vyhýbame sa rieke naľavo od nás. Preteká cez niekoľko roklín východne od mesta, čo sa začínajú ešte za našou farmou hore na severe, tečie dole popri meste, potom sa vyrovná a zmení na bahnisko, z ktorého nakoniec vznikne močiar. Rieke sa musíte vyhýbať, predovšetkým tomu bahnisku pred močiarnymi stromami, pretože tam žijú krokovia, čo sú dosť veľkí na to, aby skoromuža a jeho psa zabili. Ich chrbtové plutvy vyzerajú ako trs močiарnej trávy, a ak prídete príliš blízko – VŽUM! – vybehnú von z vody a vrhnú sa na vás, schmatnú vás pazúrmí a cvakajú ústami a prakticky proti nim nemáte šancu.

Obídeme bahnisko a snažím sa vychutnať si blížiacu sa ticho močiara. Tu dole už neni nič zaujímavé, vážne, čo je dôvod, prečo sem muži nechodia. A tiež kvôli tomu smradu. Nebudem sa tváriť, že to tu nesmrdí, ale nesmrdí to tu zďaleka tak strašne, ako sa tvária muži. Smrdia im ich spomienky, presne tak, nesmrdí im to, čo je tu naozaj, smrdí im to tak, ako to smrdelo kedysi. Všetky tie mŕtvolky. Tlci a muži mali o pochovávaní rozdielne predstavy. Tlci proste používali močiar, hádzali mŕtvych do vody, nechali ich potopiť sa, čo bolo v pohode, keďže boli na pochovávanie v močiari prispôsobení. To tvrdí Ben. Voda, blato a tlkotská pokožka spolu fungovali, nič neotrávili, len močiar obohatili rovnako, ako muži obohatia pôdu.

Potom, pravda, bolo treba zrazu pochovať oveľa viac tlkov ako obyčajne, viac ako dokázal pohltiť aj takýto veľký močiar, a je to čertovsky veľký močiar. A potom žiadni tlci už nažive neostali, šak? Ostali len kopy tiel, čo sa v močiari hromadili

a hnili a smrdeli, a trvalo veľmi dlho, kým bol z močiara znova močiar, a nie len svinčik plný múch, smradu a ktovie akých ďalších vírusov, čo si pre nás schovávali.

Uprostred toho všetkého som sa narodil, všetkého toho bordel, preplneného močiara a preplneného cintorína a nepreplneného mesta, takže si nič nepamätám, nepamätám si svet bez šumu. Tato ochorel a umrel ešte pred mojím narodením a potom umrela mamina, veď samozrejme, nič nečakané. Ben a Cillian si ma vzali k sebe a vychovali ma. Ben vraví, že moja mamina bola posledná zo žien, ale to vravia všetci o všetkých maminách. Ben možno neklame, *verí*, že je to pravda, ale ktovie?

Ale ja som najmladší z celého mesta. Kedysi som s Regom Oliverom (starší o sedem mesiacov a osem dní) a Liamom Smithom (starší o štyri mesiace a dvadsaťdeväť dní) a Seбом Mundy, ktorý bol po mne druhý najmladší, starší o tri mesiace jeden deň, chodil von a hádzal kamene na vrany na poliach, ale ani len Seb sa so mnou už nerozpráva, odkedy sa z neho stal muž.

Žiaden chlapec sa so mnou nerozpráva, odkedy dovŕši trinásť.

Tak to v Prentissove chodí. Z chlapcov sa stanú muži, chodia na čisto mužské stretnutia, ktovie čo tam rozoberajú a chlapcov tam v žiadnom prípade nepúšťajú, a ja ako posledný chlapec v meste musím proste počkať úplne sám.

No, ja a pes, ktorého nechcem.

Ale to je fuk, lebo pred nami je močiar a vchádzame dnu, držíme sa chodníkov, obídeme po nich najhoršiu časť a vyhne-me sa veľkým bachratým stromom, čo rastú z močiara hore k ihličnatej streche, metre a metre vysoko. Vzduch je dusný a tmavý a ťaživý, ale nie desivo dusný a tmavý a ťaživý. Je tu množstvo života, života, čo si vôbec nevšima mesto, vtáky a užovky a žaby a kivity a oba druhy veвериčiek a (fakticky) jeden-dvaja kazuri, a jasné, treba si dávať pozor na ploskohlavce, a hoci tu vládne tma, cez diery v streche sem prenikajú prúdy svetla, a ak chcete poznať môj názor, čo možno nechcete,

priznám sa, že močiar je pre mňa jedna veľká pohodlná miestnosť, v ktorej to veľmi nešumí. Tmavá – no živá, živá – no priateľská, priateľská – no nie chamtivá.

Manchee prakticky všetko značkuje, kým už nemá čo cikať a nevystrelí pod krík, bľaboce sám pre seba a asi hľadá miesto, kde sa vybaví ešte inak.

Ale močiaru to neprekáža. Ako by mohlo? Všetko je to len kolobeh života, čo sa vracia, točí a žerie sám seba, aby mohol rásť. Nemyslel som to tak, že tu šum nepočuť. Jasné, že počuť, šumu sa nedá uniknúť, vôbec nikde, ale je tu tichšie ako v meste. Hluk je hluk iného druhu, pretože hluk v močiaru je iba zvedavosť, zvieratá, čo zisťujú, kto ste a či ste pre ne hrozba. No mesto o vás už vie úplne všetko, chce vedieť ešte viac a potom zaútočiť všetkým, čo sa dozvedelo, a ostane z vás potom vôbec niečo?

Ale šum močiara sú len vtáky sužované ich malými vtáčimi myšlienkami. **Kde je jedlo? Kde je domov? Kde je bezpečie?** A bledé veвериčky, potvory jednej všivavé, čo vás začnú provokovať, ak vás zazrú, alebo sa provokujú navzájom, ak nie, a hrdzavé veвериčky, čo sa správajú ako sprosté malé decká, a občas močiarne líšky skryté v listí, ktoré skresľujú svoj šum, aby zneli ako veвериčky, čo žerú, a ešte menej občas si maveni spievajú tie svoje divné mavenie piesne a, namôjdušu, raz som videl, ako na dvoch dlhých nohách upaluje preč kazur, aj keď Ben vraví, že nie, že kazuri už dávno v močiaru nežijú.

Neviem. Verím sebe.

Z kríkov vyjde Manchee a sadne si ku mne, pretože som zastal v strede cesty. Poobzerá sa, či neuvidí, čo vidím ja, a potom oznámi: „Dobré kako, Todd.“

„Nepochybujem, Manchee.“

Dúfam, že tentoraz už na narodeniny žiadneho prekliateho psa nedostanem. Tento rok chcem lovecký nôž, ako ten, čo Ben nosí vzadu na opasku. *To* je darček pre muža.

„Kako,“ povie Manchee ticho.

Pokračujeme. Najväčší zhluk jabloní rastie hlbšie v močiaru, ďalej po chodníkoch a za padnutým stromom, cez ktorý

musím Mancheemu vždy pomôcť. Keď k nemu konečne dorazíme, chytím Mancheeho okolo brucha a vyložím ho hore. Aj keď vie, čo robím, stále zbesilo kope nohami ako padajúci pavúk a bezdôvodne vyvádza.

„Nehýb sa, ty babrák!“

„Dole, dole, dole!“ kňučí a šmátra vo vzduchu.

„Debilný pes.“

Položím ho na strom a vyleziem za ním. Obaja zoskočíme na opačnú stranu, Manchee pri dopade štekne: „Skok!“ a štekajúc: „Skok!“ sa rozbehne ďalej.

Po skoku cez strom začne byť v močiari skutočná tma. Ako prvé uvidíte staré tlkotské budovy, čo sa k vám vykláňajú z tieňov. Vyzerajú ako topiace sa kopčeky svetlohnedej zmrzliny, ale veľké ako chatrče. Nikto nevie ani si nepamätá, na čo slúžili, ale Ben, ktorý odhaduje vždy najlepšie, odhaduje, že mali niečo spoločné s pochovávaním mŕtvych. Možno to dokonca bolo niečo ako kostoly, aj keď nikto z Prentissova nespozoroval, že by tľci mali nejaké náboženstvo.

Obídem ich širokým oblúkom a namierim si to do malého hájika divokých jabloní. Jablká sú zrelé, skoro čierne, takmer jedlé, ako by povedal Cillian. Jedno z kmeňa odtrhnem, odhryznem si a šťava mi stečie po brade.

„Todd?“

„Čo, Manchee?“ Vytiahnem igelitku, čo mám poskladanú v zadnom vrecku, a začnem ju plniť jablkami.

„Todd?“ štekne znova a tentoraz si všimnem, akým spôsobom šteká, otočím sa, on ukazuje na tlkotské budovy, srsť má celú naježenú a švihá okolo seba ušami.

Vystriem sa. „Čo je, kamoš?“

Už vrčí, pery mu odhaľujú zuby. Cítim, ako sa mi znova rozprúdila krv. „Kroko?“ spýtam sa.

„Ticho, Todd,“ zavrčí Manchee.

„Ale čo je to?“

„Ticho, Todd.“ Potichu štekne, naozaj štekne, tak ako štekajú psy, čo neznamená nič než: „Haf!“, a elektrické napätie v mo-

jom tele zase narastie, akoby mi z kože mali začať sršať blesky.
„Počúvaj,“ zavrčí.

A tak počúvam.

A počúvam.

A pootočím hlavu a počúvam ďalej.

V šume je diera.

Čo neni možné.

Je to *divné*, vážne, priamo tam, ukryté v stromoch alebo niekde mimo dohľadu, miesto, o ktorom vám uši a myseľ tvrdia, že tam neni šum. Je to tvar, ktorý vidieť len vďaka tomu, že sa ho všetko naokolo dotýka. Ako voda v tvare pohára, ale bez pohára. Je to diera a všetko, čo do nej padne, prestane byť šumom, prestane byť *čímkoľvek*, len celkom prestane. Neni to ako ticho močiara, ktorý, samozrejme, nikdy neni *tichý*, len menej šumí. Ale toto, toto je tvar, tvar *ničoho*, diera, kde všetok šum stíchne.

Čo neni možné.

Na svete neni nič než šum, nič než nepretržité myšlienky mužov a vecí, čo sa na vás hrnú a hrnú a hrnú, odkedy tíci vypustili cez vojnu šumový vírus, vírus, čo zabil polku mužov a každú jednu ženu vrátane mojej maminy, vírus, čo dovedol zvyšok mužov do šialenstva, vírus, čo predznamenal koniec všetkých tlkotov, keď sa to šialenstvo mužov chytilo zbraní.

„Todd?“ Manchee sa bojí, počujem to. „Čo, Todd? Čo je to, Todd?“

„Nič necítiš?“

„Cítim iba ticho, Todd,“ štekne a potom sa rozšteká hlasnejšie: „Ticho! Ticho!“

A vtedy, niekde pri tlkotských budovách, sa to ticho *pohne*.

Srdce sa mi rozbúcha tak prudko, až ma skoro vystrie. Manchee okolo mňa krúži, kňučí, šteká a šteká, čím ma vystraší ešte dvojnásobne, takže ho znova plesnem po zadku („Au, Todd?“), aby som sa upokojil.

„Žiadne diery neexistujú,“ vyhlásim. „Neexistuje žiadne nič. Takže to musí byť niečo, šak?“

„Niečo, Todd,“ šteká Manchee.